

Učne slike iz zgodovine.*)

(Piše **Tone Brezovnik.**)

(Dalje.)

8. Julij Cezar.

Tako znebili so se Rimljani svojega najhujšega in najmogočnejšega nasprotnika — Kartage. Od zdaj podjarmovali so si hitro deželo za deželo, narod za narodom. V Evropi, Aziji in Afriki vihrale so zmagonosno rimske zastave. Mej mnogimi možni, recimo: Sula, Marij, Cicero, Pompej i. dr., ki so v tem času rimsko ime proslavljali, bil je najimenitnejši Julij Cezar, na katerega nas še zdaj marsikaj spominja (n. pr. koledar, mesec julij, julijsko gorovje, cesar i. t. d.), in katerega po pravici zovemo „največjega Rimljana“.

Julij Cezar se je rodil l. 100. pr. K. meseca kvintilija, katerega so pozneje njemu na čast prekrstili v „julij“. Njegova mati ga je že od prve mladosti prav skrbno vzgojevala ter v njem vedno budila in razvijala bogate duševne zmožnosti. Bil je bistrega uma in tako dobrega spomina, da je baje znal v istem času pisati, čitati, poslušati ter svojim pisarjem narekovati ob enem po sedmero različnih pisem. Ker je bil zraven te svoje nadarjenosti še neizmerno delaven in priden, ni čuda, da je bil zveden v vseh tedanjih znanostih.

Cezar je bil visoke postave; imel je bistre, črne oči, blede lice, raven nos, mala usta in visoko čelo. Obnašal se je možato in prav po gospodsko. S prvega je bil jako slab, ali z zmernim življenjem in mnogimi vajami se je tako ukrepil, da je lahko prenašal največje pomanjkanje in največji trud. Kot vojak je bil hraber in zveden, da mu ga ni bilo enakega.

Kot mladenič šel se je na otok Rod učiti govorništva. Na poti so ga morski roparji ujeli ter ga tako dolgo niso spustili, dokler ni od doma dobil novcev, da se je odkupil. Ko so roparji zahtevali 20 talentov odkupnine, rekel jim je: „Kaj, za moža kakor jaz, le 20 talentov? Ne, to je premalo, 50 vam jih bodem dal“. — Lepe njegove duševne zmožnosti so celó surovežem v srce segale in jih tako ganile, da so svojega ujetnika spoštovali ter mu služili, kakor da bi bil on njihov gospodar. Kadar je hotel spati, jim je ukazal molčati in ne ropotati. Včasih jim je čital svoje govore in pesni. Ko je Cezar čez 40 dni dobil denarje, je roparjem odštel 50 talentov ter šel v Milet. Tù je nabral nekoliko bojnih ladij ter ž njimi napadel razbojnike, katerim je najprej odkupnino vzel, potem pa jih je pomoril.

Vrnivši se v Rim, skušal se je prikupiti ljudski stranki. Napravljal je krasne igre, kar je ljudstvu jako ugajalo. Vender imel je Cezar tudi mnogo nasprotnikov. Najmogočnejši mej temi je bil slavni Pompéj.***) Ta je bil na strani plemenitnikov. Spodrivala sta drug drugega. Ker tako nobeden ni mogel vsega doseči, kar si je poželed, združila sta se ter vzela k sebi še najbogatejšega tedanjega Rimljana, Kras-a.***) Ti trije možje so si obljubili, da bodo drug drugemu pomagali, da se v Rimu ne bode ničesar sklenilo, kar bi komu njih ne bi bilo po volji.

Na to razdelili so si v zvezi najvišje državne službe in državo. Pompéj vzel si je v oskrbovanje Španijo in Afriko, Kras Sirijo, Cezar pa Galijo (današnjo Francosko). Najtežavnejši del vzel si je Cezar; kajti večji del Galije si je moral še le priboriti.

*) Glej 1. list „Uč. Tov.“ na str. 8! Uredn.

***) Pompéj premagal je v treh delih sveta 15 držav in 400 mest.

****) Kras imel je čez 10 mil. tolarjev. Enkrat je ljudstvo pogostil pri deset tisoč mizah in mu podaril žita za tri mesece.

Pa ravno zato si je izvolil to deželo. Na ta način imel je namreč priložnost, odgojiti si izurjeno armado. V osmih letih prisvojil si je vso deželo. Potem je šel celó čez Ren in čez morje na Angleško. Sam nam je vse te vojske popisal.

Mej tem, ko se je Cezar v Galiji slavno bojeval, skušal si je Pompéj v Rimu zopet pridobiti svojo nekdanjo moč. V Španijo je poslal svojega namestnika, sam pa je ostal v Rimu, ter si pridobil mnogo častnih služeb. Cezar, ki je po svojih prijateljih vse to zvedel, je tirjal, da naj tudi njemu podelé v Rimu kako častno službo, katero bo lahko iz Galije opravljal. Pompéj pa je vsemu njegovemu prizadevanju oviral. Vedno je starejšinstvo strašil, da bo Cezar s svojo vojsko postal nevaren rimski svobodi. Slednjič pregovoril je starejšinstvo, da je dalo ukaz: Cezar naj svojo vojsko zapusti ter se naj vrne v Rim, če ne, imeli ga bodo za sovražnika domovine.

Ko je Cezar ta ukaz zvedel, razjezil se je močno, in ž njim vsa njegova zvesta armada. „Kocka je pala!“ je rekel, prestopil Rubikon (severno mejno reko Italije) ter kot blisk stal pred Rimom. Preplašeni Pompéj zbežal je s svojimi prijatelji v spodnjo Italijo in od tod na Grško. Cezar si je v kratkem pridobil vso Italijo. Na to je šel na Špansko, da bi, kakor je rekel, najpred premagal armado brez poveljnika, potem pa poveljnika brez armade.

Kot zmagovalec vrnil se je s Španskega. Ko je v Rimu vse po svoje uredil, šel je za Pompéjem ter ga premagal. Premagani Pompéj zbežal je v Egipt, a Egipčani so ga umorili.

Po Pompéjevi smrti imel je Cezar še mnogo težkih bojev z njegovimi zavezniki. V Aziji, Afriki in Španiji povsod se je vojskoval s svojo navadno srečo. V Aziji je mej drugim kralja Farnaka tako hitro premagal, da je njegovo poročilo v Rim obsegalo le tri besede: „Veni, vidi, vici!“ t. j. „prišel, videl, zmagal!“

Ko se je Cezar po vseh teh zmagah povrnil zopet v Rim, podelili so mu za deset let diktatorsko oblast ter mu dovolili, da je poleg konzulov sedel na zlatem stolu, ogrnjen s škrlatastim plaščem. Dovolili so mu, da sme vojsko napovedati in mir sklepati s kom in kadarkoli sam hoče. Pozneje podaljšali so mu diktatorstvo do smrti ter kovali denar z njegovo podobo.

Tako je Cezar združil v sebi vso kraljevo oblast, le krone še ni imel. A njegovo očitno hrepenenje, da bi pridobil tudi krono, vzbudila mu je mej svobodoljubnimi republikanci mnogo sovražnikov. Zarotili so se zoper njega ter ga v 15. dan marcija 44. l. pr. K. zavratno umorili.

(Dalje prih.)

Opis Krškega okrajnega glavarstva.

I. L.

(Dalje.)

B o š t a n j .

Boštanj ima novo dvorazredno šolo. Župnina šteje 2443 ljudi. Pod župljansko cerkev sv. Križa so podružnice: 1. sv. Nikolaja pod Boštanjem, 2. sv. Ane v Okiču, 3. Matere božje v Topolovcu, 4. sv. Mihaela v Kompoljah (s pokopališčem), 5. sv. Križa v Logu (s pokopališčem), 6. sv. Marije Magdalene v Lukovcu. — Politiška občina Boštanjaska ima 2002 stanovalca in te-le vasi: Gaberje s 105 stan., Kompolje s 154 stan., Jablanica s 314 stan., Apnenik s 142 stan., Križ s 318 stan., Martovec s 52 stan., Boštanj Gor. s 195 stan., Boštanj Dol. s 186 stan., Šmarčina s 146 stan., Vrh s 390 stan. — Župnina